

ניצוצי יום

ניצוצי קודש ואמרות טהורות
שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר זיע"א

ווערדאן

עניני פסח

יו"ל לרגל יומא דהילולא ו' ניסן
גליון ח' תשפה

יוצא לאור ע"י
מכון להוצאת דא"ח
של כ"ק מרן רביה"ק זי"ע

כל הזכויות שמורות
אין להדפיס ולהעתיק
או לצלם אפי' חלק ממנו
בלי רשות מפורשת מהמערכת

הודעה ובקשה
כל מי שיש תחת ידו דברי
תורה ושיחות או הקלטות וכד'
מכ"ק מרן רביה"ק זי"ע
יועיל בטובו לשלוח למערכת

ניתן להשיג הגליונות
בבתי מדרשינו

להארות והערות, הנצחות
לע"נ וכדו'
וכן מי שרוצה להשיג את הגליונות
אפשר להתקשר עם המערכת בטל'
בארה"ק: 052-7171932
בארה"ב: 347-4156999
ובמייל: 5388427@gmail.com

מאמר עניני גמילות חסדים ואמונה

**'ושמרתם את המצות' – כי על ידי זכירת סיבת ירידת
ישראל למצרים תבואו לגמול חסד זה עם זה**

בחז"ל מובאים טעמים שונים לכך, ודווקא בנוסח ההגדה שבו מרחיבים אנו על כל פרטי הסיפור, ושם היה המקום הראוי ביותר להזכיר זאת, לא מצוירת סיבת ירידת אבותינו למצרים. עם שטייט נישט ערוועהנט קיין שום טעם.

העלמת טעם הגזירה בברית בין
הבתרים – כדי להעמיד בצור איתן את
אמונת אנשי אברהם באלוהי עולם

על דרך זה היה גם מקום להעיר שצנרית
צין הצתרים, כשהצורא יתצרך מצער
לאצרהס אצינו 'ידע חדע כי גר יהיה זרעך
בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות
שנה' (צראשית טו, יג) לא ניתן לאצרהס שום
טעם מדוע נגזרה על ישראל גזירה קשה זו,
הצורא יתצרך מצער לו כי בני ישראל ירדו
לגלות צמארים אך אינו מגלה לו את סיבת
הדבר, וכאילו היה זה חוק בלי טעם.

ברם, את דבר העלמת הטעם צנרית
צין הצתרים יש לבאר באופן
פשוט, כי כשהצורא יתצרך מגלה את דרכי
הנהגותיו וטעמיהם יכולים לעלות ספיקות
ותמיהות בלב השומעים העלולים לבוא לידי
חקירה אם הטעם מתיישב אכן על הלב

בלי התקדש חג הפסח וזכים אנו לקיים
מנאות רבות מדאורייתא ומדצרי
סופרים, ואחת ממנאות הלילה היא מנאות
סיפור יציאת מצרים שעל ידה מציאים אנו
את אור האמונה בלצנו ובלצ לאצאינו,
וכמאמר הצורא (שמות י, ז) 'ולמען תספר
באזני בן ובן בןך את אשר התעללתי
במצרים ואת אותותי אשר שמתי צם
וידעתם כי אני ה'".

חז"ל הקדושים תקנו לנו לקיים את מנאות
הסיפור על ידי קריאת ההגדה של
פסח, דורי דורות אומרים אנו את סדר
ההגדה המיוסד על לשונות פסוקי גלות
וגאולת מצרים, אך כשנתבונן בנוסח ההגדה
נראה דבר פלא. בסדר ההגדה מתחילים
אנו בגנות, בסיפור על קושי השעבוד
שהשתעבדו אבותינו צמארים, ומסיימים
בשצח כל הנסים והנפלאות שעשה לנו
הצורא צנגפו את מצרים ואותנו הוציא
משם, כל סיפור גלות מצרים מסופר
באריכות צין הפסוקים, אולם בדבר אחד
אין אנו עוסקים בלי קדוש זה, מה היתה
סיבת הגלות ולנורך חיזה תיקון ירדו
אבותינו למצרים. והדבר צריך ביאור, שהרי

(שמות יב, יז) כי לכאורה היה מן הראוי להיכתב 'ושמרתם את המצה', שכן האדם יוצא את ידי חובת האכילה בזכות מצה אחת. על דרך זה הקשה הבני ישישבר על שם החג, שהיה צריך להיקרא 'חג המצה' ולא 'חג המצות', ומבאר כי ברכת המצה צריכה להיות על שתי מצות משום לחם משנה, ושפיר נקרא חס כן החג 'חג המצות' בלשון רבים (חודש תשרי מאמר ט אות א), ואנו נענה את חלקנו באופן אחר.

בשנתבונן בדברי צעל ההגדה נראה שישנם שני טעמים למצות אכילת מצה. מצד אחד אוכלים אנו מצה זכר לקושי השעבוד, וכפי שאנו אומרים 'הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בצרעא דמאריס', שכן מדרך העולם שנותנים לעבדים לאכול מצה שדרכה להתעכל במתינות ואין צריך לתת ממנה לעבדים אלא מעט, ומאחר שהיו בני ישראל עבדים לפרעה במאריס נתנו להם לאכול מצות, אזוי ווי אידן זענען געווען שקלאפן האט מען זיי געגעבן לו עסן ווי עס פאסט פאר שקלאפן (אצורהס על הגדש"פ ד"ה הא לחמא), ולזכר זה אוכלים גם אנו 'לחם עוני' בליל הסדר.

אך מאידך מצוה בדברי צעל ההגדה כי אנו אוכלים מצה 'על שום שלא הספיק צדקס של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאליהם, ומכך למדים אנו שמצות אכילת מצה הינה זכר לחירות, פארקערט, מצה איז מרמז

ואס יש די צסיצותו לסבול עול מלכויות, ולכן העלים הצורה את הטעם מאצרהס אצינו, שכן אצרהס היה ראש המאמינים והיה מפרסם את שמו יתצרך צעולם, רבים מצאי העולם שמעו להדרכתו וצאו על ידו לידי ההכרה כי לצד מעבדות הצורה וקיום מצוותיו הרי כל עסקי העולם אינם אלא הצל הצלים. לאחר שהגיעו לידי האמונה בצלוהי העולם קיבלו אנשים אלו צאהצה את דבר גזירת גלות מאריס, אך חס היו מגלים להם טעמו של דבר היה הדבר מעורר אלסם חקירות ודרישות, ולכן העלים זאת הצורה כדי שתישאר אמונתם שלימה.

בל זאת היה שייך אלל צאי ציתו של אצרהס אצינו, אך אנו מאמינים בני מאמינים שמשפטי ה' אמת נדקו יחדיו ומידיעת טעם הגזירה אין אנו צאים לידי ספיקות צלדקת דרכיו ח"ו, וכפי שמוכח ממה שגילו לנו חז"ל כמה וכמה טעמים לדבר גזירת הגלות, ואס כן היה מן הראוי שצליל הסדר נספר ונצאר את טעם גזירת המקום חלקן ממצות סיפור יציאת מאריס על כל פרטיו.

מצות אכילת מצה באה לרמז
על קושי השעבוד מחד ועל
התנוצצות הגאולה מאידך

ונראה לצאר כי תיכף צתחילת סדר ההגדה כצר מצוה טעם ירידת אבותינו למאריס, וזאת צהקדם מה שיש להעיר בלשון הפסוק 'ושמרתם את המצות'

הדבר' (שם פסוק יד), ומצואר ברש"י בשם המדרש 'דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר מעתה שמא אינם ראויין להיגאל', ועל כך אמר משה 'נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו, מה חטאו ישראל מכל שצעים אומות להיות נרדים בעבודת פרך, אצל רואה אני שהם ראויים לכך'.

משה רבינו האט זיך געוואונדערט, וואס טוהט זיך דא, פארוואס עפעס פון אלע זיצעניג פעלקער האט מען נעצעך אויף די אידן ארויף געלייגט די בשורה פון 'ארבע מאות שנה', וואס איז אזוינס. אבער ווען משה רבינו האט דאס געזען, אז 'שני אנשים עברים נעים', האט ער געזאגט 'יענט פארשטיי איך שוין', אז ציי כלל ישראל קומט פאר אזא זאך 'מנה ומריבה', מ'שלאגט זיך און מ'קריגט זיך, 'אכן נודע הדבר', - דערפאר איז נעצעך געקומען די גלות.

מדברי המדרש אלו למדנו כי ירידת אבותינו למצרים היתה נסיבת עוון המחלוקת שהיתה מנויה בהם, שהיו בהם 'אנשים עברים נעים', ורק מחמת כן היה ישראל ראויים לגלות מצרים.

לעומת זאת, גאולת מצרים לא היתה אלא לאחר שצני ישראל השלימו אחד עם רעהו, החלו להתנהג צמידת החסד עם זולתם והפסיקו להיות דלטורין על חציהם, וכמאמר המדרש (ויק"ר פר'

אויף די גאולה, ווען יידישע קינדער זענען שוין אויסגעלייזט געווארן, להורות שהבורא יתברך הוציא את ישראל ממצרים בחיפזון, 'כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צידה לא עשו להם' (שמות יב, לט).

לכאורה איז דאס נאך שוין סארטן קאנטראסטן, אלו שני טעמים שאינם עולים לכאורה בקנה אחד, אך נראה לבאר שזהו הרמז בדברי הפסוק 'ושמרתם את המצות' בלשון רבים, כי בכך מורה אותנו התורה הקדושה להציג בלצננו את שני הטעמים למצות אכילת מנה, שלא ימוש מאתנו זכרון השעבוד ושנוכח תמיד את נסי היציאה ממצרים בדרך חירות.

המצה באה לרמז כי ירידתם של ישראל למצרים היתה מחמת שהיו בהם דלטורין ואילו הגאולה לא היתה אלא לאחר שגמלו חסד זה עם זה

ברם, נראה להוסיף טעם בציאור זה, כי הנה תיבת 'מנה' מתפרשת גם מלשון מנה ומריבה, 'מנה' איז אויך טייטש קריגעריי, וכמאמר הפסוק במשלי (י, 'בזדון יתן מנה', דהיינו שהמחלוקת צאה מתוך כוונה רעה ובמחשבת מזיד, וענין המחלוקת הרי היה קיצת ירידת אבותינו למצרים, וכדברי משה רבינו שינא לראות בצלות אחיו במצרים 'והנה שני אנשים עברים נעים, ויאמר לרשע למה תכה רעך' (שמות ג, יג), ובהמשך הדברים מספרת התורה 'ויירא משה ויאמר אכן נודע

הרצים, וההרגשה היא שאילו היה שלום בעממינו לא היה ציכולתם של שונאי ישראל לכלות את זממם עלינו.

על פי האמור נראה ליישב את מה ששאלנו בתחילת דברינו כי לכאורה התעלמו חז"ל מהצאת טעם ירידת אבותינו למצרים בין דברי ההגדה, מיר פרעגן דאך אז חז"ל האבן זיך עפעס אינגאנצן אינגאריט פון דעם ענין פארוואס דער גאנצע זאך איז געקומען, אך נראה לבאר כי תיכף בתחילת סדר ההגדה, עוד לפני סיפור מציאות הדברים של 'עבדים היינו לפרעה במצרים', כבר מצאנו בעל ההגדה מה היתה סיבת ירידת אבותינו למצרים.

בהקדמה לכל סיפור יציאת מצרים מקדימים לנו ואומרים 'הא לחמא עניא די אכלו אצהתנא בארעא דמצרים', ומה שהגיעו להיות עבדים ולאכול לחם עוני הרי היה מחמת המצה והמריצה שהיתה ציניהם, ולפיכך מוטל עלינו ללמוד מדרכיהם בשעת הגאולה ולגמול חסד אחד עם חזרו, וכפי שאנו ממשיכים ואומרים 'כל דכפין ייתי ויכול כל דלריך ייתי ויפסח' ואין לך גמילות חסד גדולה מזו, וזכות זה נזכה אף אנו להיגאל כמותם והגם ש'השתא הכא' נזכה להיגאל בגאולת עולמים ו'לשנה הבאה בארעא דישאל'.

לכ"ס"ה) 'רצ הונא אמר בשם בר קפרא, בשביל ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שנו את שמם ואת לשונם, ולא אמרו לשון הרע, ולא נמנעו ציניהן אחד מהן פרוץ בערוה'. כך גם מצאנו בדברי התנא דבי אליהו רבה (ריש פרק כד) 'יוצאי מצרים מצוה אחת היתה צידן והרצו ממנה מזה מלוות, נתקבלו כולם וישבו באגודה אחת, וכרתו ברית שיעשו גמילות חסדים זה עם זה'.

בתוך דברים אלו באים אנו להצגה חדשה באזהרת התורה 'ושמרתם את המצות' כי אין די בזכירה גרידא של עול הגלות מחד וחיירות הגאולה מאידך, אלא צנוסף לזה אף נריכים אנו להציג בקרבנו כי כל סיבת הגלות היתה המחלוקת ואילו הגאולה היתה זכות השלום, זכירת הגלות והגאולה נריכה להציג אותנו לנהוג אף אנו כדור יוצאי מצרים שנתקבלו באגודה אחת וכרתו ברית לעשות גמילות חסדים זה עם זה.

עם איז נישט קיין קליינעקייט, עלינו להתבונן כמה עמוקה היא נקודה זו, כמה חמור הוא עוון המחלוקת ומה גדול הוא כח השלום, שטעלט איין פאר וואס א 'פונקט' דאס איז. גם בדור האחרון סבלנו על נווארנו נרות רבות ורעות בעוונותינו

גם מי שבא לידי החכרה ברוממות האל מתוך ההתבוננות
בבריאה הפשוטה מחויב לספר ביציאת מצרים כדי
להביא את אור האמונה בלב צאצאיו אחריו

שכן בדברי חז"ל מצואר שישעיה הנציא זכה
לראות מה שלא ראה משה רבינו (ראה יצמות
מט): והרי משה רבינו עמד יחד עם השפחות
וראה אף הוא את הגילויים שהיו בשעת
קריעת ים סוף, ואיך שיך לומר שהשפחות
השיגו יותר מישעיה הנציא שהשגתו היתה
גדולה יותר מזו של משה רבינו.

אנשי המעלה מכירים בגדלות הבורא
ובשפלות עצמם גם מתוך ההתבוננות
בנפלאות הבריאה הפשוטה

ונראה לזכר כי הנהגתו יתצרך מתחלקת
לשתיים, ישנה הנהגה דרך
הטבע, כי גבולות חלק הצורא בעולמו
וחלקי הצריאה אינם משנים את תפקידם,
אך ישנם פעמים שהצורא יתצרך משדד
מערכות ומתנהג בהנהגה של למעלה
מדרך הטבע, עושה גדולות עד אין חקר
ונפלאות עד אין מספר.

המון העם אינם שמים על ליבם את
גדלות הצורא ז"ה צראותם את

הצריאה עומדת על מכוונה, הם אינם
משכילים להבין כמה נפלאים דרכי הצורא
האומר לים עד פה תצוא, ורק כאשר הצורא
יתצרך עושים נסים נגלים צאים הם להכיר
בנסים הנסתרים, וכדברי הרמב"ן הידועים
בסוף פרשת צא. אך הנדיקים יראי ה'

ואפילו בולנו חכמים, בולנו נבונים,
בולנו זקנים, בולנו יודעים
את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת
מצרים, וכל המרבה לספר ביציאת
מצרים הרי זה משובח (הגדה של פסח, נוסח
'עזדים היינו').

המפרשים הקשו מה נורך יש לזכר
כי מלות סיפור יציאת
מצרים שייכת גם צאנשים חכמים וזקנים
היודעים את התורה, הרי מלוא היא ככל
מלוא התורה, עם וואלט דען געווען
עפעס א הוא אמינא אז אויב ס'איז 'כולנו
חכמים' וואלט מען נישט געדארפט מקיים
זיין איינע פון די גרעסטע מלואות וואס
דער איינשטער האט אונז געגעבן. הרי
אדרבה, ככל שהאדם יודע יותר את התורה
הריהו מוסיף לקיים ולהדר בקיום כל
המלואות, וואס פאר א גרעסערע ערליכע
איד דארף ער מער מקיים זיין מלואות,
וצפרט מלואות שחיוצם הוא מדאורייתא.

ידועים דברי המכילתא (פר' בשלח) כי
בשעת קריעת ים סוף 'ראתה
שפחה על הים מה שלא ראו ישעיה ויחזקאל',
דהיינו שבשעת קריאת ים סוף התגלה הצורא
אל ישראל בצופן שגם הנביאים צדורות
הצאים לא זכו להשיג, אך יש לעיין בדבר,

אינס זריכים לנסים נגלים, הם צאים להכיר בגדלות הצורה ורוממות יתצרך גם מתוך ההתבוננות בנפלאות הצריאה הפשוטה, מתוך ההתבוננות בהנהגת הצורה שבתוך הטבע, וכמאמר דוד המלך 'מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית מלאה הארץ קניןך' (תהלים קד, כד). אנו חוזרים ואומרים פסוק זה פעמים רבות, אך עלינו לעמוד על עומקם של דברים.

הרמב"ם בהלכות יסודי התורה (פ"ב הלכה ג) כותב דברים נפלאים בענין זה, דער רמב"ם זאגט דאס ארויס מיט אזעלכע טייערע דיבורים, מיט אזעלכע 'הייליגע' דיבורים, ווי ווייט א מענטש דארף ווערן 'אינספירירט', ווי ווייט די התעוררות דארף זיין ווען א איד טראכט אריין אין די גרוסקייט, אין די מעכטיגקייט פון צריאת שמים וארץ מיט די גאנצע סדר, עס איז דאך ממש א פחד נורא.

וזה לשון הרמב"ם, 'והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים, ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אובד ומשכח ומפאך ומתאזהר תאזה גדולה לידע השם הגדול, כמו שאמר דוד (תהלים מז, ג) 'מאיה נפשי לאלוהים לאל חי'.

הרמב"ם ממשיך וכותב כי על ידי התבוננות זו בנפלאות הצריאה וברוממותו יתצרך מגיע האדם

להכיר בשפלות עצמו, הוא נאלץ דומיה ומאבד את שפתו כאשר רואה בחוש את גדלות הצורה ונשגבות דרכיו, ובעיני עצמו נחשב הוא כצריה שפלה אל מול צוראו יתצרך. וכלשון הרמב"ם 'וכשמחשב בדברים האלו עצמן, מיד הוא נרתע לאחוריו, וירא ויפחד ויידע שהוא צריה קטנה שפלה אפלה, עומד בדעת קלה מעוטה לפני חמים דעות, כמו שאמר דוד (תהלים ט, ד ה) 'כי ארצה שמין [וגו'] מה אנוש כי תזכרנו'. דער מענטש פילט זיך ווי א וואַרעם קעגן דעם גאנצן מעכטיגן כח.

בשהאדם מתבונן כמה נפלאה היא צריאתו של הקב"ה, וצפרט מה שהצורה יתצרך תולה ארץ על צלימה שהינו דבר שאין לו כל הסבר בדרך הטבע, הרי הוא צא לידי ההכרה כי כל קיום העולם אינו אלא מכוחו של אלוהי ישראל צורא העולם, ולולא דבר אלוהינו הניצב בשמים הרי כל העולם כולו כלא היה, ומתוך כך מגיע האדם לקיים את מצוות אהבת ה' ויראתו. ואין הכוונה ליראת העונש אלא ליראה עילאה, כי גדלות הצורה אינה מציאה בלב האדם לפחד מעונש אלא הוא מתיירא מגדלות הצורה שאינו ניתן להשגה, 'בגין דאיהו רב ושלית'.

בשהבורא משדר מערכות הטבע באים

גם גפי השכל להביר ברוממותו יתברך

פשוטי העם מגיעים לידי מידת יראה זו רק כשהם רואים שינויים

המערכות שהיה צשעת קריעת ים סוף
הגיעו כל הנוכחים לידי יראת ה', וגם כל
באי עולם עמדו על גדלות הצורא כשראו
את כל המימות שצעולם נבקעים אף הם
(שמות יד, כא וצ"ל ד"ה וצקעו).

על פי האמור מצורא שפיר מה שינא
לנו על פי חז"ל כי ראתה שפחה
על הים יותר ממה שראה משה רבינו, כי
אכל משה רבינו לא היה כל חידוש בקריעת
הים, שכן גם מתוך התבוננותו צהנהגת
הטבע הפשוטה היה משה נרתע לאחריו
מרוצ יראת הצורא, ורק השפחות ופשוטי
העם שצשעת ההנהגה הטבעית לא שמו על
ליצם כי יש מנהיג לצירה ראו דבר חידוש
בקריעת הים וגדלות הצורא התגלתה להם
במלוא הדור גאוה.

אם היינו 'כולנו חכמים' היה
עולה על הדעת לומר כי אין לנו
להתבונן בשידוד מערכות הטבע
שכן אנו מכירים ברוממותו יתברך
גם מתוך ההנהגה הפשוטה

בבך גם מצורא מה היתה הקצרה לומר
כי אם אנו חכמים וזקנים היודעים
את התורה אין אנו מחויבים לספר צינא
מזרים, כי חכמי ודיקי הדורות לא היו
באים לידי התפעלות גדולה כל כך מנפלאות
הצורא צהנהגה שלמעלה מדרך הטבע, שכן
הם השכילו לעמוד על רוממותו יתברך גם
מתוך הצריאה הפשוטה, ולכן היה עולה
על הדעת לומר כי חכמים אלו אינם

צהנהגת הטבע, כשהצורא יתברך מציט
לארץ ותרעד או שמי הים יוצאים מגבולם
וצרגעים מספר מכלים הם את כל מה
שעומד בדרכם ורצות אנשים מוצאים
שם את מיתתם - ישמור ה' את עמו
צית ישראל ומאורעות אלו לא יקרו אלא
אצל רשעי אומות העולם הראויים לכך,
רק אז מתמוגג לצב המון העם מפחד ה'
והדר גאונו והם מגיעים לידי ההכרה כי
רק צורא העולם יכול לשנות את הנהגת
הצריאה וציוולתו לעשות זאת בכל רגע
ורגע אם רק יפסיק לחדש צטוצו מעשה
צראשית, ואילו ההתבוננות בגדלות הצורא
צשעת ההנהגה הטבעית אינה דבר המסור
לליצו של כל אדם.

בך גם היה צשעת קריעת ים סוף,
שגדלותו יתברך נתגלתה לעין כל
צהנהגה שהיתה למעלה מדרך הטבע
ומתוך כך צאו אף השפחות ופשוטי העם
לידי יראת הרוממות, פון דעם ווערט שוין
דער אלגעמיינער המון עם אויך נתפעל,
דער וואס האט נישט צאשאפן קיין וועלט
קען נישט צוצרעכן די וועלט. אויף דעם
איז א מצין יעדער איינער. וכפי שאמרה
רחצ הזונה לשלחי יהושע 'כי שמענו את
אשר הוצי' את מי ים סוף מפניכם
צנאחכם ממזרים וגו', ונשמע וימס לצבנו
ולא קמה עוד רוח צאיש מפניכם כי ה'
אלוהיכם הוא אלוהים צשמים ממעל ועל
הארץ מתחת' (יהושע ג, י יא). מתוך שידוד

צמטצע הלשון 'ציום ההוא' שהינו לשון נסתר, ולכאורה היה מן הראוי להיכתב 'ציום הזה'. אך יש לומר שכוונת התורה הינה לאותו יום נסתר שאין אדם יודע קלו ומידת ימיו מה היא, וציום שיטערך להתייבץ לפני בית דין של מעלה לא יליו לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא מעשים טובים בלבד, מעשיו הטובים שלו והמעשים טובים של אלאאיו אחריו שייטבו אף הם את גורלו בעולם העליון, ועל כך מזה התורה את האדם 'והגדת לבנך' - חנוך את בןך על פי דרכם לעבודת הצורה וקיום מלוותיו, וזאת כדי ש'ציום ההוא' לאמר - שציום המיתה יוכלו דורותיך אחריו לומר דיבורי תורה ותפילה ולקיים את מצוות הצורה, ורק כך תוכל להתייבץ כראוי לפני בית דין של מעלה כאמרם ז"ל (סנהדרין קד.) 'צרא מזכי אצא'. די מעשים טובים וואס ער האט איינגעפלאנט אין זיינע קינדער - זיי וועלן אים באגלייטן אויף יענע וועלט. נאר דאס ראטעוועט דעם טאטן אויף אייביג.

על האדם לדעת כי איז לו ואיז לנפשו אם אין הוא זוכה להעמיד דורות של יראי ה' וצניו אינם הולכים בדרכי המסורה ח"ו, גם התנאים והאמוראים לא היו יכולים להגיע לשלימות אם לא היו צניהם הולכים בדרכם אחריהם, וכפי שרצינו הקדוש מסדר המשניות אמר בשעת פטירתו מן העולם 'לָצֵנִי אֲנִי צִרִיךְ' (כתובות קג.), ורמז יש בדבר

מחויבים לספר ציציאת מצרים, ורק פשוטי העם שאינם מתבוננים בצפלאות הצריאה הטבעית צריכים על כל פנים להתבונן ולספר צנאים שלמעלה מדרך הטבע.

אך בעל ההגדה שולל סברה זאת ומלמד כי 'מזה עלינו לספר ציציאת מצרים, וכל המרצה לספר ציציאת מצרים הרי זה משוּבָּח', ואין נפקא מינה אם אנו חכמים או לא, כי גם אם כבר הגיע האדם לידי ההכרה הנפלאה בצדלות הצורה ורוממותו יתברך הרי אלאאיו אחריו עדיין לא הגיעו לכך, ואם רוצה הוא שדורותיו אחריו ילכו בדרך ה' צריך האדם לספר להם את סיפור יציאת מצרים, ועל ידי ההתבוננות בצפלאות הצורה צעת היציאה שהיו למעלה מדרך הטבע יציא בליבם את אור האמונה. וחיוצ גדול יש בדבר, שכן אין די בחצורה קטנה של עוצדי ה' שיכירו בצדלות הצורה ותכלית כל צריאת העולם היתה לפרסם ולגלות את מלכותו יתברך בכל העולם, ולכן יש חיוצ על האצ לספר לצניו את סיפור יציאת מצרים כדי שהאמונה תהיה צרורה כשמש אצל כל אחד מצני ישראל.

חיוב הסיפור ביצי"מ גם לאנשי המעלה - כדי שתיקבע האמונה בלב צאצאיהם אחריהם ורק כך יהיה ביבולתם להתייבץ לפני בית דין של מעלה

מקור חיוצ סיפור יציאת מצרים הינו מלשון הפסוק 'והגדת לבנך ציום ההוא לאמר' (שמות יג, ט), ויש לעיין

ההכרה בלב בנו כי לימודו בישיבה אינו מועיל רק לזמן אלא הדבר ישפיע על כל תהלוכות חייו, על האב לדאוג שלימוד הבן בישיבה לא יהיה רק מן השפה ולחוץ - נישט אויבערפלעכלעך - אלא מתוך פנימיות העבודה וטהרת הלב, הרי לא שייך להפקיד את האוצר הגדול של חינוך הצנים בידי אחרים ולא לדאוג כלל להצלחת הדורות, הרי זהו הדבר היחיד שהאדם לוקח עמו לעולם שכולו טוב. הנהלת הישיבה עושה ככל שזיכולתם לחנך את תלמידיהם לתורה ולעבודה אך על האב מוטל להוסיף על כך שמירה על שמירה, וכל שכן שלא לומר בפני הבן כי מה שאינו מצליח בלימודיו הינו באשמת הישיבה שאינה משקיעה בתלמידים די האור, כי דבר זה גורם להפחית את ערך הישיבה בעיני הצבור והוא יכול ח"ו ליפול על ידי זה מדחי אל דחי.

האב מנסה בכל כוחו לחנך את בנו ולקרצ את לבבו לעבודה ה' אך בדורותינו אנו עולה הדבר בקושי הרב, נער הייתי וגם זקנתי ודורות העבר לא היינו רואים נסיונות קשים כל כך בחינוך הצנים כמו שיש היום, בדורות שזכיתי לראות מקדם הרי גם אם היה עולה על לב הצבור לנטות ח"ו מדרך התורה היה הדבר עולה לו בקושי רב, אך כיום נמצאים אנו במצב של חושך וזה ממש נורא ואיום, קמו עלינו נסיונות קשים כל כך וצרגע אחד יכול

כי גם קדושי עליון נריכים שצניהם ילכו בדרך ה', כי לולא זאת אין האדם ממלא את תכליתו בזה העולם ואין זיכולתו לעבור בלב שלם לעולם שכולו טוב.

אם ידע האדם נאמנה כי רע ומר יהיה גורלו אם לא יצליח לחנך את בניו כראוי הרי ישקיע האדם את כל כוחו ואונו כדי שישמרו לאנאיו את דרך ה'. הרי האדם עושה ככל שזיכולתו כדי להרוויח קצת כסף וזהב, הוא אינו חושך כל מירחא כדי להשיג עוד קצת גשמיים, ער וועט אלעס טון דאס לו עררייכן, וכל זאת על אף שציוס פקודה לא יליו אותו כל השגותיו אלו, וממנו ניקח כמה נריך האדם להשקיע בחינוך הצנים בעודם קטנים, הרי חינוך הצנים הינו דבר נחתי וצר קיום ורק בזכותו נוחל האדם את חלקו לעולם הבא. א מענשט דארף וויסן לו נעמען די ריכטיגע אחריות אויפליען גוטע דורות אז ס'זאל זיין מיט א איציגקייט.

על האדם לדעת כי עליו לקחת את האחריות הנבונה על חינוך הבנים גם אם הוא שולח אותם ללמוד בהיכלי הישיבות ובתי התלמוד

אמנם צימינו טרוד האדם על פרנסתו ושולח את בניו ללמוד תורה עם מלמדים ומגידי שיעור בהיכלי הישיבות אך יש לדעת שאין די בכך, הישיבה נותנת אכן כלים לצבור ללמוד את התורה אולם עיקר המצוה מוטלת על האב, עליו להציא את

הבחור ליפול אל שאל תחתית, לאחרונה התקיים כינוס כלל ישראל ובו התכנסו רבבות מבני ישראל והקימו קול זעקה אדירה אל מול נסיונות הדור, מען האט דארט דעמאָנסטרירט און געוויזן וואס טוט זיך דא, אז מענטשן ווערן נעבעך פארכאפט רח"ל, מען קומט אין קייט און מען קען שוין נעבעך גארנישט טון. אז מען וויל דאס באווארענען דארף מען דאס אנהייבן פון קינדווייז אויס, מחנך זיין דאס קינד ווי עס דארף לו זיין.

ל' לחינם לא ראו אומות העולם לקבל את התורה, הם ידעו היטב כי קיום התורה וחינוך הבנים לתורה אינם דברים העולים בקל, היצר עומד בדרכו של האדם ומנסה לטורדו מעבודת ה' ולאמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו (סוכה נב). עזרת הצורא הינה גם על ידי מועדי השנה המשפיעים לנו כח להתגבר על יצרנו ולעבדו יתצרך בטהרת הלב, וכדוגמת מתנת השבת שרצ כוחה לקדש את האדם ולטהר את לבו, וכמאמרם ז"ל (שבת י) 'מתנה טובה יש לי בצית גזוי ושבת שמה, ואני מבקש ליחנה לישראל, לך והודיעם'.

מבוח מצות סיפור יציאת מצרים

בליל הסדר מתגברים אנו על

הנסיונות הקשים בחינוך הבנים -

ומפי פתי יאבד יקרת ערך זמן זה

על הנסיונות הקשים בחינוך הבנים מתגברים אנו בכוחו של סיפור

יציאת מצרים בליל הסדר, בליל זה יש לנו כח מיוחד אשר הוא ירושה לנו מאבותינו ועל ידו יכולים אנו להציא את האמונה בלב אלאינו. על פי דיני התורה די בשני עדים כדי לקבל את דבר העדות, וכאן הרי היו לנו ששים רבוא עדים נאמנים אשר ראו עין בעין את נפלאות הצורא ונוראותיו, מכוח עדותם זו שכבר עוזרת מדור לדור אלפי שנים בלא הפסק מכירים אנו בגדלות הצורא באופן ברור כשמש, ובליל הסדר מנחילים אנו הכרה ברורה זו לאלאינו אחרינו.

הרי אין כל ספק כי הרכוש הגדול ביותר שיכול האדם להשיג הינו אס בניו מקיימים את מצוות הצורא ועובדים אותו יתצרך מתוך פנימיות הלב, הדבר שזה כל הון דעלמא, עס איז נישט פארהאנען קיין טייערע און צעסערע פארמעגן ווי קינדער, ווי בנים חיים וקיימים על דרכי אבותינו הקדושים, ולכן הרי לפתי ייחסז אס לא ייכיל לנצל את סגולת לילי הסדרים ולהשקיע מחשבה איך להציא בלב אלאינו את אמונת הצורא, יעדער צר דעת פארשטייט דאס, הרי אס יאצד מה שנותנים לו לא יהיה צרשותו שום רכוש בעלותו לעולם העליון לאחר אריכות ימיו ושנותיו.

בל אדם המקושר עם הצורא עולם, כל מי שיש לו שייכות עם כלל ישראל, כל מי שחי באופן הראוי את ה'אחי' עולם נטע בתוכנו' ויודע כי התורה היא נחית ויהיה

ויהיה ביכולתם של האצות להתייבץ לפני בית דין של מעלה, וכנרמו בלשון הפסוק 'והגדת לבנך ביום ההוא לאמר'.

אנו יושבים כעת בסעודה שנהגו בכלל ישראל לכנותה 'נעילת החג', כי עניינה של סעודה זו הוא לשמור אצלנו ולנעול בלצננו את כל ההתעוררות שהיתה מנת חלקנו בימי החג שאנו באים להיפרד ממנו כעת, לקחת את כח החינוך שהצורה יתברך נתן לנו בלילות הסדר ולשאוב ממנו את הכוח לחנך את הצנים בכל ימות השנה, ויעזור השי"ת שנוכה אכן למלאות את תפקידנו בזה העולם ללוות את ביתנו ואת זרענו אחרינו ושמרו דרך ה'.

הרה"ק ר' מאיר'ל פרעמישלאנער זי"ע היה קדוש אלוה ועליו כתבו את התואר 'אור עולם', הרה"ק מסאטמאר זי"ע התבטא פעם כי אצל ר' מאיר'ל פרעמישלאנער היתה המידה של שוה בשוה, ביי אים איז געווען די מידה פון גלייך אויף גלייך, כי ראייתו בעליונים היתה שווה לראייתו בתחתונים, פעמים רבות היה נוקט בלשונו 'מאיר'ל זעהט' ומדבריו לא נפל דבר אחד ארצה. מנהגו בקודש היה לפעמים לפרש את פסוקי התורה בדרך נחות ובכך היתה לו כוונה להשפיע רב טוב לבני ישראל.

לו נורך צה לעתיד לבוא, יודע לנצל את הזמן הנעלה של ליל הסדר ולהדר במצות ספיפור יציאת מצרים, וכל המרצה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח'.

יעדער טאטע מאמע וואס האלט אן א קשר מיטן אלוהי ישראל, יעדער וואס לעבט מיטן 'חיי עולם' נטע בתוכנו' אן אייביגקייט, - דארף ער פון דעם 'והגדת לבנך' נישט אוועק גיין. אז מען טראכט אריין, פסח ציינאכט זאגן דאך אלע קלאר אז דאס איז די הייליגסטע נעכט וו מנחם זיין זיך, - אויפהייבן די ריכטיגע אמונה שלמה אינעם בורא כל עולמים, אויספאלגן זיינע מצוות, - און פאר אונזערע קינדער, אייניקלעך, אוראייניקלעך און דורי דורות.

זוהרי אפוא כוונת בעל ההגדה, כי גם חכמים וגבונים המכירים בעצמם בגדלות הצורה ורוממותו ואין להם נורך להתבונן בנסים שלמעלה מדרך הטבע מצוה עליהם לספר ביציאת מצרים לבניהם אחריהם, כי חינוך הצנים של כל השנה תלוי בספיפור זה, די מצות עשה פון 'והגדת לבנך' וואס מיר האבן מקיים געווען ביי אָט די הייליגע נעכט, ביי די הייליגע סדרים, - וואס מ'צעט דעם אייבערשטן עם זאל נישט זיין נאר א סדר אויף פסח, נאר מיר זאלן האבן געפילט די סדרים אויף א גאנץ יאהר, ורק על ידי הריצוי בספיפור יציאת מצרים יתחנכו הצנים כראוי לעבודת הצורה

עליהם', שגם צעניינים אלו ימלא ה' את כל משאלות ליצנו לטובה.

יעזור השי"ת שנזכה לראות רוב נחת דקדושה מכל צאצאינו, שיהיה כזר סוף וקץ לכל צרותינו ותחילה וראש לפדיון נפשו, ושיקויים בנו בקרוב מאמר הפסוק (מ"ב ז, טו) 'כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות' צביאת גואל נדק במהרה צימינו, אמן.

פעם אחת פירש הרבי ר' מאיר'ל את לשון הפסוק 'צריך טנאך ומשאתך' (דברים כח, ה) באופן זה, הוא נשא את ידיו לשמים וציקש 'ריצונו של עולם, קבל נא את ה'טנאך', את הטענות התפילות והבקשות שנשאו אליך בני ישראל, יעלו נא לרצון לפניך אדון כל - יחד עם ה'משאתך', עם אותן בקשות שהשאירו בני ישראל ולא ציקשו אותם, אם מחמת שכחה ואם מחמת שלא ידעו לבקש

מאמר אשר הוצאתיך מארץ מצרים

בני ישראל מאמינים באמונה שלימה כי יזכו להינאל
בגאולה העתידה בשם שהם בטוחים בגאולת מצרים

ובמבאר הסמ"ק כי 'צוה תלוי מה שאמרו
חכמים ששולחין לאדם לאחר
מיתה צעקת דינו 'לפית לישועה' (שנת
ל.א.), והיכן כתיב מצוה זו, אלא שמע מינה
צוה תלוי, שכשם שיש לנו להאמין שהוציאנו
ממצרים דכתיב 'אנכי ה' אלוקיך אשר
הוצאתיך' וגו', ועל כרחין מאחר שהוא
דיבור (ובהכרח נרץ להיות איזו מצוה דצד) הכי
קאמר, כשם שאני רוצה שתאמינו כי שאני
הוצאתי אתכם כך אני רוצה שתאמינו
בי שאני ה' אלוקיכם ואני עתיד לקבץ
אתכם ולהושיעכם, וכן יושענו ברחמינו
שנית, כדכתיב (דברים ל. א) 'ושב וקבלך
מכל העמים'.

יפוך הדברים גם מצוה דצדרי האור
החיים הק' צפרשת יתרו, שם
מפרש האור החיים צאחת מדרכיו את כפל
הלשון של 'מאריך מצרים מצית עזדים'
אשר לכאורה היינו הק', וואם שטייט
עפעם 'מבית עבדים', וואם איז די
מאפעלמע לשון וואס דער רבש"ע זאגט
אויסדריקלעך! ומבאר האור החיים כי
כוונת הלשון 'מצית עזדים' אינה על גלות
מצרים אלא על שאר הגלויות, וכך הוא

בליל הסדר הנעלה והנשגב מקיים
כל אחד מישראל את המצוה של
סיפור יציאת מצרים, והסיפור אינו רק
לשעה כי עניינו הוא שיזכור היהודי צמח
כל ימי חייו שהצורא יתצרך הוציאנו ממצרים
ברוב רחמינו וחסדיו, וכמאמר הפסוק שאנו
מזכירים בהגדה של פסח 'למען תזכור את
יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך' (דברים
טו, א).

אנכי ה' אשר הוצאתיך מארץ מצרים -
ולבן אל תתיאשו מן הגאולה העתידה

הסמ"ק (מצוה א) אף מלמד אותנו כי גם
מלות הציפה לגאולה העתידה
היא חלק מחלקי מצוה זו, כי הנה אחד
מעשרת הדברות אותם דיבר הצורא לעיני
כל ישראל צמעמד הר סיני היה 'אנכי ה'
אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
מבית עבדים' (שמות כ. ז), וכיון שהיא אחת
מהדברות הרי אין שום ספק שיש צפוק
זה איזו הוראה, אך הפירוש הפשוט צמיצות
הפסוק אינו אלא הודעת דברים צעלמא,
שהצורא יתצרך מודיע לישראל כי הוא זה
אשר הוציא אותם מארץ מצרים, ולכאורה,
מה מצוה יש כאן.

הנציאים 'כימי נאחך מארץ מצרים אראנו
נפלאות' (מכה ז, טו).

על כל משמר ומשמר יושב
הקב"ה ושואג בארי

על פי האמור נראה לצאר את דברי
המדרש רבה צפרשת יתרו (פר'
טו ס"ז), על מאמר הפסוק הנזכר 'אנכי
ה' אלוקיך', 'הדא הוא דכתיב (עמוס ג, ח)
'אריה שאג מי לא יירא'', ולכאורה נראים
הדברים כמדרש פליאה, כי מה שייכות יש
צין שני פסוקים אלו. ונראה לצאר על פי
מאמר נורא אשר הגמרא מציאה צמסכת
ברכות (ג.) 'אמר רב יוחנן צר שמואל
משמיה דרב, שלש משמרות הוי הלילה,
ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג
בארי' - 'ער שרייט ווי א לייב! זאגט
די גמרא וואס שרייט ער' - 'אוי לצנים
שבעותיהם החרצתי את ציתי ושרפתי את
היכלי והגליתיים לצין אומות העולם'.

בהמשך הסוגיא מספרת הגמרא כי
ר' יוסי זכה לשמוע את קול
הצת קול שמנהמת כיונה ואומרת נוסח
זה ואליהו הנביא אמר לו עליה 'חייך וחי
ראשך, לא שעה זו בלצד אומרת כך, אלא
בכל יום ויום שלש פעמים אומרת כך, ולא
זו בלצד, אלא בשעה שישראל נכנסין לצתי
כנסיות ולצתי מדרשות ועונין 'הא שמה
הגדול מצורך' הקצ"ה מנענע ראשו ואומר
'אשרי המלך שמקלסין אותו ציתו כך' -
'וואויל איז דער מלך וואס געניסט פון

פירוש המאמר 'אנכי ה' אלוקיך אשר
הוצאתיך מארץ מצרים', - הרי עיניכם
ראו ולא זר כי הוצאתי אתכם ממצרים צח
גדול וצורע נטויה, 'מיר האבן מאקע
אזוי געליטן די גאנצע צייט פון גלות
מצרים אבער מיר זענען נישט פארלוירן
געגאנגען', אס כן אל תייאשו עצמכם אף
מן הגאולה העתידה והאמינו צאמונה
שלימה כי כך גם אוליאת אתכם 'מבית
עבדים', דהיינו מהגלות החל הזה שזה
עצדים אנתנו ובעצדותנו לא עזבנו אלוקינו,
ויחזור הצורא יתצרך לגאלנו גאולת עולמים
צעת שיעלה רצון מאתו יתצרך.

בך גם אמר הצורא יתצרך למשה רבינו
תיכף צעת התגלות הסנה 'ויאמר
אלוקים אל משה אהיה אשר אהיה, ויאמר
כה תאמר לצני ישראל אהיה שלחני אליכם'
(שמות ג, יד), וכתב רש"י 'אהיה אשר אהיה
- אהיה עמם צרה זו, אשר אהיה עמם
בשעבוד שאר מלכויות', כי גלות מצרים
היתה שורש כל הגלויות וגאולת מצרים
היא השורש לכל הגאולות, ומכאן נסי יליאת
מצרים מאמינים אנו צגאולה שלימה שיחזור
הצורא לגאלנו שנית, 'דער אויבערשטער
זאגט אונז צו אפן, זאלסט וויסן, 'אשר
הוצאתיך מארץ מצרים' איז געוועזן?
- אזוי וועט זיין 'מבית עבדים', פון
די לעצמע גלות וועט מען אויך
ארויסגיין מיטן אויבערשטנ'ס הילף,
וכך הצטיחנו הצורא אף על ידי עצדיו

אזא עבודה ווי די הייליגע צדיקים האבן געווען - 'מה לו לאז שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם' - 'אויף דעם ארויף שרייט ער אזוי ווי א לייב'.

על ישראל לעורר את הגאולה
באתערותא דלתתא

הבורא יתצרך מקוון אמנם על גלותן של ישראל אך עלינו לדעת כי כל עוד לא נתעורר מעמנו לשוץ אל הבורא יתצרך עלולה גלותנו להתעכב ח"ו, 'מען דארף זיך אפירנעמען, מיר דארפן טוהן עפעס אן אתערותא דלתתא, ס'איז דאך פון אונז אליין אויבעט אז די גאולה פארזוימט זיך', עלינו לקבל על עצמנו לקיים את כל דברי התורה ומצוותיה ורק כך נזכה להיגאל גאולה עולמית על ידי הבורא יתצרך. לפיכך כפה עלינו הבורא את הר סיני כגיגית שכן רלונו היה שיהיה קיום למה שאמרנו 'נעשה ונשמע' ולא יתשלנו ישראל מעבודתו יתצרך גם בתוך תוקף הגלות, רלונו יתצרך היה שמכות קבלה זו יזכו ישראל להיגאל מכל גלויותיהם העתידות וכך יהיה קיום להצטמתו שהצטייח צאותו מעמד 'אנכי ה' אלוקיך אשר הולאתיך מארץ מצרים מצית עבדים', 'דער אויבערשטער האט געוואלט זיכער מאכן אז ער וועט אויסלייזן דעם בלל ישראל אינגאנצן דורך דעם 'נעשה ונשמע' וואס מ'האט דאך מקבל געווען אויף זיך'.

גלוי וידוע היה לפני הבורא צורך הוא כי מחמת תוקף הגלות ורוב אריכותה עלולים ישראל להתיאש ח"ו מן הגאולה, בלז ישראל יכולה ליפול מחשבה כי בטלה תקוותם ואז שצד ומתוך כך אף יצאו להתרשל מקיום התורה והמצוות, לפיכך הקדים הבורא וחיזק את לבם שאין שום מציאות שלא ייגאלו לעתיד גאולה עולמית, הבורא יתצרך אמר להם לישראל 'אנכי ה' אלוקיך אשר הולאתיך מארץ מצרים' וכן גם יהיה 'מצית עבדים' כאשר תבוא השעה, 'ואלסט דרך נישט פארלירן, ואלסט דרך האלמן פעסט אויף די הבטחות פונעם אויבערשטן', ועל ידי מה שנאמן צאמונה שלימה צביאת המשיח אף על פי שיתמהמה נצוא להתחזק גם בקיום התורה והמצוות, 'מיר וועלן נישט פארפאלן ווערן, און נישט פארפעלן די מצוות וואס דער רבש"ע האט אונז געגעבן ביי מתן תורה, כאטש עס וועט נאך פארנעמען צייט'.

הבורא יתברך שואג באריה ולבן מי
לא יירא' להתרשל מקיום מצוותיו

בבך נצוא אל הציאור דצרי המדרש המקשר את מאמר הבורא 'אנכי ה' אלוקיך' עם דברי הפסוק 'אריה שאג מי לא יירא' כי גם בפסוק זה מרומז הענין הנזכר. הנציא עומד ואומר לישראל 'אריה שאג', הרי הבורא יתצרך שואג כארי שלוש פעמים בכל יום ומקוון על גלותם של

ישראל, אלפי שנים כבר עברו מעת החורבן ועדיין לא עבר זעור הצורה מהצנים אשר גלו מעל שולחנו, 'ער לאם זיך נאך הערן אזוי', וממילא יכולים אתם ישראל להיות סמוכים וצטוחים על ישועת ה' שכן עדיין לא עבר יום אחד שזכר הגלות לא עלה לפני הצורה, 'אזוי ווייט, אז ער איז נישט מסיח דעת פון דעם גלות וואס איז נאכנישט אויסגעפירט געווארן'.

ובמילא, ממשיך הנצי"א ואומר לישראל, 'מי לא יירא', לז מי לא יחרד להתרשל מעבודת הצורה וקיום המצוות, הרי הצורה יתצרך חפץ כל כך לגאלנו ובושה חכסה פנינו כאשר נגלה כי אנתנו צעוונותינו הרבים גרמנו לעיכוב הגאולה ח"ו כאשר המרנו עולם עומד בעולם עובר, 'אויף דעם ארויף דארף יעדער מורא האבן בסדר, אז ער זאל זיך ח"ו נישט פארלירן'. עלינו להאמין באמונה שלימה כי הצורה יתצרך הוציאנו מארץ מצרים ויוציאו מצית עצדים, אז אז מזה לגילוי כבוד מלכותו יתצרך בעולם כאשר כל העמים יהפכו לקרוא כולם בשם ה', וכענין ההתגלות הצורה שהיתה לאחר יציאת מצרים צמעמד הר סיני כאשר קיבלו ישראל על עצמם את קיום התורה והמצוות.

בוהם של ישראל שלא להתייאש
בימי הגלות היא מבח מועדי השנה

אחת העצות אשר חשב הצורה יתצרך על עמו ישראל לבל יתייאשו מקיום

התורה והמצוות מחמת תוקף הגלות - הם החגים והזמנים שנתן לנו הצורה. לולא חג הפסח ושאר מועדי השנה אשר מאירים ומחזקים את ליבם הרי היתה נשמתם של ישראל נאצדת בתוך ימות החול, 'די בח פון בלל ישראל זייענדיג אין גלות איז א דאנק די הייליגע ימים טובים, די ימים טובים וואס דער אויבערשטער האט אונו געגעבען זיי זאלן אונו קענען האלטן אז מ'זאל זיך נישט פארלירן ח"ו', כח מיוחד נתן לנו הצורה צמועדי השנה ומכוחם יכולים אנו להתגבר על כל המתנגדים והמונעים אותנו מעבודת הצורה, 'א דאנק די הייליגע מעג האבן מיר א בח צו קעמפן און דורכגיין די אלע נסיונות וואס יעדער איד גייט דורך בפרט'.

יעזור ה' יתצרך שמכות הארת חגים ומועדים אלו, ומכוח נדיקי הדורות אשר עשו פעולות שלא תשכח התורה מישראל ח"ו על אף תוקף חשכת הגלות המר הזה, מזה להגיע אכן לידי האמונה השלימה והאמינית צישועת ה' ואף להנחילה לדורותינו אחרינו כמאמר הפסוק 'והודעתם לזניך ולזני צניך, יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בצורב' (דברים ד, ט י), ומתוך כך נבוא לעורר את הגאולה באתערותא דלתתא על ידי קיום התורה והמצוות כראוי וכיאות.

תפילתנו היא שעבודתנו את הצורה לא תהיה 'מצות אנשים מלומדה'

מבאממאר זי"ע נוהג לצרך שמוכה לראות
צציאת גואל נדק 'גופים אל'.

קרי מי עוד כמונו ראויים לראות צישועת
ה', 'מיר זענען דורבגענאנגען די חבלי משיח
אויף דעם העכסטן אופן וואס איז נאר
שייך מ'זאל זיין, מי האמין צימי שצחנו
צצר וצמאוק צאשוויץ כי עוד נוכל היום
לשצת ולפתוח פה צצברי תורה לפני אנשים
מישראל, הרי לא העלינו על הדעת שעוד
יהיה לנו קיום אחר הצרות שעצרנו, ומי
מדבר על שייכות עם הצורא כל עולמים
ותורתו הקדושה, 'דאם אליין איז א
נם מופלא וואס מ'קען נישט אפילו
אפשאצן וואס דאס איז מייטש', רבנו
של עולם, צזכות ענאם הדבר שצני ישראל
מחזיקים את ענאם צך וצזוקים אחרין
צכל מצב מצקשים אנו ממך שמוכה להיגאל
צקרוצ גאולת עולמים, שיהיה סוף וקץ לכל
צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשינו, שכלל
ישראל צכלל והיהודים הצזוקים אחרין
צפרט יזכו להיוושע צכל מילי דמיטצ, עדי
נוכה לראות צגאולה השלימה, צמהרה
צימינו, אמן.

אלא 'צכל יום ויום יהיו צעיין כחדשים',
'עם זאל זיין אויפגעפרישט', וכדרך
מה שכתב החתם סופר לצאר את נוסח
התפילה 'אשרינו שאנו משכימים ומעריצים
צצתי כנסיות וצצתי מדרשות ומייחדים
שמך צכל יום תמיד', והגם שאנו עושים
כן צתמידות, וצכל יום קוראים אנו קריאת
שמע פעמיים, עדיין מקיימים אנו את
המנוח 'צאהצה', 'די אהבה ברענא
ווייטער! עם פלאקערט ווייטער!
באמשיג מ'איז שמענדיג! אדרבה, נאך
מער און מער', הקציעות והתמידות אינם
מכזים את האהצה שצה מקיימים ישראל
את המצוות, וכל זאת מכוח אמונתם
השלימה צאלוקי עולם.

יעזור ה' יתצרך שצזכות עצודתם השלימה
של ישראל נוכה אכן לקיום הצטחת
הצורא צעשרת הצצרות שאותו 'אנכי ה'
אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' הוא
יגאלנו שנית אף 'מצית עצדים', הרי אין
לנו שום ספק צצבר ואנו מאמינים צאמונה
שלימה צציאת המשיח, יעזור ה' יתצרך
שצקרוצ תתקיים הצטחה זו צימינו אנו, וכפי
שהיה זקיננו הרה"ק הרבי ר' בערמשע

